

Ljetna panorama ||

intervju
 Krešimir
 Dolenčić

Doletio je i odletio. Tako bi netko sa strane opisao taj utorak u životu Krešimira Dolenčića, intendanta Dubrovačkih ljetnih igara. Ujutro je prvim avionom stigao u Zagreb, navečer se zadnjim vratio u Dubrovnik. U svoj toj streci u kojoj ga pritišću rokovi Dolenčić se zapravo najbolje snalazi. Čovjek od teatra voli navalu adrenalina i iščekivanje da se zastor konačno podigne. I zato razgovor počinjemo negdje s kraja i pitamo: "Intendant, kako to gordo zvuči?", a on kroza smijeh odgovara:

Koja ružna riječ! Ne volim je. Podsjeća na vojsku, mjesto gdje se intendant brinu o vrećama krumpira i mrkve. Ja ovu dubrovačku priču ne doživljam kao funkciju jer i nisam previše zaljubljen u te stvari. Za mene je to kao da radim predstavu pa u njoj mobiliziram sve koje mogu i želim iz tih ljudi izvući ono najbolje. Tako radim predstave i tako radim festival. A to će premijeru možda imati i pet ili šest godina nakon što ja više ne budem na čelu Igara, kada će netko reći: "U to je vrijeme ostalo nekog traga".

No još nas samo osam dana (razgovarali smo u utorak 2. srpnja, nap. a.) dijeli od svečanog otvaranja Igara. Trči li se završni sprint? Je li uzbuđenje na vrhuncu? Osam dana, a ja imam otvaranje u glavi, ali još nisam imao nijednu probu. Tako to uvijek bude. Onda se vrijeme sažme. Vrijeme je vrlo rastezljiv pojam, ima dana u kojima se stigne napraviti sedamnaest različitih stvari, ali ima i onih u kojima ne stignem ništa. Sada komprimiramo tih osam dana - u njih mora stati dvadeset običnih dana.

U Dubrovniku je otvaranje Igara uvijek sklisko pitanje. Svi očekuju nešto novo, drugačije, a opet ako nema "Slobode", ako nema lina, nitko nije zadovoljan. Mogu li se uopće pomiriti sva ta očekivanja?

Ja sam čovjek koji radi predstave i uvijek mislim: kvragu, koliko novca ode na taj jedan sat otvaranja i TV prijenos koji u pravilu ima malu gledanost. Ne treba se tu zavaravati, to je tako, i to samo da bi se neke, uvijek iste stvari ponovile. Zato je moj koncept svečanog otvaranja usko vezan uz moj koncept festivala, način na koji mislim da bi Igre trebale dalje živjeti. Stoga ovo otvaranje nije preskupo. To mi vjera brani! Ne bih za otvaranje dao novac koji mi treba za predstavu, a u Dubrovniku je sve skupo. Tamo ljudi moraju jesti, spavati, raditi i to usred pune turističke sezone... Tko god to bio - ja ili student prve godine ADU - taj čovjek košta tisuću kuna po danu. Pa ti vidi hoćeš li imati zvjezdano otvaranje? Zato će moje biti drugačije. Matej Meštrović za njega je skladao sjajnu glazbu i trajat će tek ne-

Kada dode jedanaesti mjesec, Dubrovnik ostane tek kulisa

Dubrovnik

Proslavljeni redatelj, sada i u ulozi intendanta Dubrovačkih ljetnih igara, otkriva kako se kulturom probiti do Pariza, zašto voli burne dane i navale adrenalina i kako nema grada u koji publika dolazi samo na festivale **Piše: Bojana Radović**

POSTAO DUBROVČANIN

Gdje u Hrvatskoj radiš, odande i potječeš

Ne mogu mi reći da im je intendant iz Zagreba

■ Kad nabrajate sve poslove koje ste već radili u Dubrovniku, treba se sjetiti i one legendarne verzije "Dunda Maroja", prve nakon Domovinskog rata? Bila je to prva komedija poslije onog strašnog ratnog razaranja u Dubrovniku. I bio je to neopisiv doživljaj, nešto što pamtiš cijeli svoj život. Nakon '91. ljudi su se prvi put došli smijati, na svakoj smo probi imali po sto gledatelja, a gospođe s tržnice ujutro su nam donosile lubenice i pome, a zauzvat

su im Danko Ljuština i Pređo govorili Dunda i Bokčila. Neizostavno je bilo to buđenje života nakon svog tog užasa... U međuvremenu sam postao i dubrovački zet, vjenčao sam se sa svojom Anom koja je napola Dubrovkinja. Meni čak i ne mogu reći da im je iz Zagreba došao intendant. Ali i prije intendanture na Igrama uvijek sam govorio: kada u Hrvatskoj negdje radiš odande i potječeš, tako da sam sada sasvim sigurno i Dubrovčanin.

Vrijeme je rastezljivo. Ima dana kada stignem napraviti 17 stvari, a ima i onih kad ništa ne stignem pa kasnije 20 dana treba ustati u osam. (O pripremama za Igre)

Krešo Dolenčić želi da Igre u gradu traju cijele godine GRGO JELAVIĆ/PIXSELL

što malo dulje od pola sata, jer udarni program počinje već dan poslije, 11. srpnja, opernom premijerom.

No prije samog otvaranja treba preživjeti generalnu probu, koja je u Dubrovniku uvijek posebna priča. Na nju dolaze samo Dubrovčani; dobacuju, zvižde, negoduju, rugaju se, odobravaju...

Oduvijek sam volio ići na te generalne probe. Nekad su bile dobre, ljudi su se za njih ozbiljno spremali, bili fantastični; kada cijela tribina na "Ja dugi nos..." viče "Pojeo govno"... Volim kad je burno, a sjećam se kako je tužno bilo prije dvije godine kada smo se i tamo oprostili od Pređe (Predraga Vušovića, nap. a.). Te generalne probe uvijek su izraz tog grada, tih ljudi. A sada će oni sami, jako puno njih, biti izvođači i zato se neobično veselim i toj generalnoj probi.

Jeste li svjesni da su već počele primjedbe na vaš račun i to prije nego što smo vidjeli i minutu programa? Već se čuje: evo njega u Dubrovniku, a u godini velikih godišnjica nema ni Krležu ni Marinkovića. Nema Hamleta...

Igre sam službeno preuzeo lani, u prosincu. Naravno, bilo je i prije toga razgovara i pregovora. Tada sam rekao da želim da festival ove godine bude svojevrsan pokazatelj svoje budućnosti. Nije to stvar naslova. Tu smo se svi mi i previše uljuljali, a treba osuvremeniti cijeli festival, treba ga otvoriti za različite programe. Zato su važne neke promjene koje se sada ne vide, ali će se vidjeti, a to su promjene u načinu rada na samim Igrama. I tu vlada veliki entuzijazam.

Kakav festival danas treba Dubrovniku?

Danas nigdje na svijetu, pa ni u Dubrovniku, nema publike koja dolazi samo na festival, na neki koncert ili predstavu. Razgovarao sam s mnogim ljudima koji vode velike svjetske festivale i nigdje na svijetu više ne postoji nekoliko tisuća ljudi koji će tako stići u neki grad. A Dubrovnik nema tu priču, nikada je nije ni imao. On je jedan lijep grad, turističko središte, koje čak ni u Hrvatskoj nije pozicionirano kao grad kulture. On je pozicioniran kao grad lijepih otoka za nautičare i grad u koji dolaze kruzeri. Podaci kažu da se gosti u Dubrovniku prosječno zadrže tri do četiri dana. Ne više! A to su ljudi za koje mi radimo festival i tu se on prelama. Glavno je pitanje stoga zabavljamo li mi u srpnju i kolovozu publiku koja je

Ovo je lijep grad, ali on čak ni u Hrvatskoj nije pozicioniran kao grad kulture. To je grad kruzera i ovdje se gosti koji dolaze zadrže tri do četiri dana, kažu podaci

Kad sam preuzimao posao, rekao sam neka Igre ove godine budu pokazatelj svoje budućnosti. Svi smo se previše uljuljali, a treba ih osuvremeniti

tamo došla ljetovati, dobro jesti, razgledati tu ljepotu, pa navečer "konzumirati" i nešto kulturno. Definitivno ne mislim da je to nešto loše jer zabavljanje publike na Brechtov ili nebrechtov način vrlo je bitno. No, ako tako postavimo stvari, onda nam u Dubrovniku trebaju neki ambiciozniji projekti u nekim drugim terminima namijenjeni zahtjevnijoj publici. Dakle, s jedne strane treba misliti na tradiciju, pokazati ono najbolje što u Hrvatskoj imamo od predstavljачke umjetnosti, ali treba to učiniti prihvatljivo i svim tim strancima koji su tamo. I još u sve to donijeti i neku inovativnost. Nijedan festival više ne može raditi svoje i čekati da mu dođe nekoliko tisuća ljudi zainteresiranih za kulturu. Ne! To više ne prolazi. I građani Dubrovnika ne mogu više doživljavati festival kao: "Eto, došla hrpa glumaca preko ljeta pa onda godinu dana ništa!" Po meni Dubrovačke ljetne igre imaju i taj veliki zadatak da postanu neka vrsta kulturnog i produkcijskog centra koji će djelovati cijele godine.

Može li se sve to pokušati pomiriti - ili promijeniti - u vašoj prvoj intendantskoj sezoni?

Ovog ljeta imamo 136 programa, a lani ih je bilo osamdeset i nešto. Imamo, dakle, gomilu toga: strašno puno kazališnih predstava,

NASTAVAK NA STRANICI 24.

“Uvijek svi prizivamo zlatna doba ovog ili onog, pa tako i Dubrovačkih ljetnih igara. Naravno da su bila zlatna kad smo bili mladi” (O konzervativizmu i modernizmu)

Igre imaju zadatak postati kulturni centar cijele godine

od monodrama do “Unterstadu”, najbolje predstave lanske sezone, i mislim da je to gostovanje nešto što svako treba zadržati. Nove će dramske premijere grad pozicionirati malo drugačije. To je to naše srce umjetnosti u zidovima od kamena (u novom logu Igaru u ljudskom srcu smješten je stari grad, a slogan glasi: “Walls of stone, heart of art”, nap. a.). Bobina predstava (redatelj Bobo Jelčić, nap. a.) igra se na tri mjesta, Balakova (Boris Balak, osnivač Bacača sjenki, nap. a.) na čak pet mjesta simultano, imamo i Triko Cirkus teatar koji će svako malo biti na nekom drugom mjestu u gradu, oni će na ulicama imati probe i predstave, prave predstave, a ne samo trikove pred publikom. Tu je i klasična, čvrsta stijena svjetske literature – Platonova “Sokratova obrana”, i to na Lovrijencu. Vraća se “Ekvinocij” na Lokrum (ovu ćemo predstavu i titlovima prevesti za strane goste), “Kate Kapuralica” pod zidine...

Imamo veliko baletno gostovanje, odličnu glazbu... I taj ćemo dio programa teatralizirati, na prvom velikom koncertu već 12. srpnja imat ćemo likove Verdija i Wagnera, da ljudima kroz dijaloge približimo tu glazbu, te genijalne skladatelje. Igre imaju i genijalan filmski program, tu će se sabrati Venecija, Cannes i Pula, a tome ćemo dodati tematski dio – sve što je ikad snimljeno o Oscaru Wildeu. Imamo i pisce u gradu, a i to će biti posebno jer taj dio programa režira Vlatka Vorkapić, dakle neće to biti klasične književne večeri. Svira jedan Rufus Wainwright...

Koliko je važno da se u program uključi što više umjetnika iz Hrvatske, ali i iz svijeta?

Evo već na prvoj premijeri, Mozartovoj operi “Così fan tutte” svira Dubrovački simfonijski orkestar i pjevaju ljudi iz deset zemalja. No važno je i sudjelovanje Dubrovčana. U predstavi Bobe Jelčića igra puno ljudi iz

Istinski vjerujem u energiju ovog grada. A nakon ulaska u EU ne možemo biti sretni ako nam dođe netko iz Pariza, nego mi sada svoj proizvod moramo gurnuti do Pariza

Nijedan festival više ne može čekati da mu dođe nekoliko tisuća ljudi koje zanima kultura. Ne, to više ne prolazi, kao ni da je ljeto i došla je hrpa glumaca, pa godinu dana ništa

grada i oni zapravo problematiziraju što je taj njihov Dubrovnik. A on je preko ljeta glavni grad Hrvatske. Zapravo istinski vjerujem u energiju tog grada i samo joj gradim kanale kroz koje će ona izaći van jer nema tužnijeg nego kada dođe jedanaesti mjesec i Dubrovnik postane samo kulisa, kao da je netko sagradio veliki filmski set... A i mislim da nam nakon ulaska u Europsku uniju glavna priča nije da mi budemo sretni ako nam dođe netko iz Pariza, sada treba naš proizvod gurnuti do Pariza, a ako već imamo jedan takav centar kao što je Dubrovnik, ajmo dovesti do toga da svi stranci pozele raditi s nama.

No Dubrovnik ima i jednu vrlo konzervativnu publiku, primjerice na koncertu 2Cellos u Kneževu dvoru pored mene je sjedio dubrovački profesor glazbe. Doslavno sam se bojala da

će čovjeku otkazati srce jer je tamo dvije trećine publike prvi put u životu bilo na koncertu klasične glazbe. Naravno da su pljeskali između stavaka i naravno da on nije uspio psikanjem utišati 750 ljudi, koliko se te večeri uguralo u taj prostor.

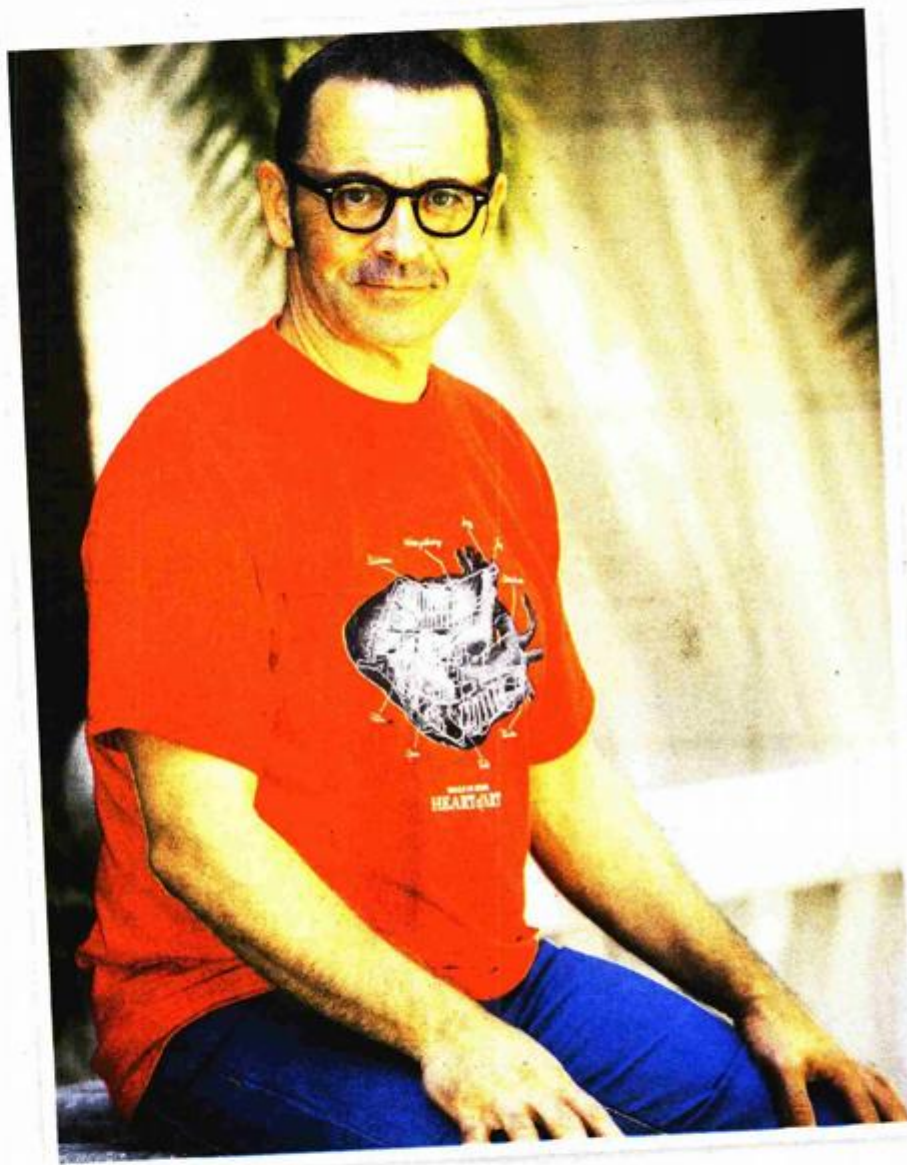
Konzervativna publika ima sva prava biti baš takva. Uvijek svi prizivamo zlatna doba ovog i onog, pa tako i Dubrovačkih ljetnih igara. Naravno da su bila zlatna kad smo bili mladi. No sve je nekad, u ta zlatna doba, bilo drugačije - i kultura i turizam. Danas ti položaj restorana određuje gdje možeš raditi predstavu.

Baš kao što se u glazbeno najzahtjevnijem trenutku nekog koncerta u tom istom Kneževu dvoru osjećam kao da me netko krčka s dagnjama u teći iz susjednog lokala.

Baš tako. Ali to je stvarnost i protiv toga se ne smije i ne može ratovati. Zato cijenim ljudi koje zovemo konzervativnom publikom. Možda ih nije ni dobro zvati baš tako, posebno ne u Dubrovniku koji i na taj - vrlo jasan - način slavi svoju tradiciju, svoju gosparsku grandecu. Ona nije nastala s Igrama prije 64 godine, nego prije 500 godina. I to je sjajno, a ne konzervativno, zastarjelo ili nepotrebno. Ja to i volim i poštujem.

Što je najveća bojazan? Što bi moglo poći krivo? Od čega strepите?

Na kraju se to svede na ono što je normalno. I banalno. Brinem se jesu li ulaznice preskupe jer bih volio da su jeftinije. I, naravno, hoće li padati kiša.

Za cijeli me život obilježio Dundo Maroje

• Cijelo vrijeme, dok s mnogo strasti govorite o Igrama, nameće mi se jedna misao, zapravo stih velikog Arseno Dedića koji kaže “sve te vodilo k meni”. I rekla bih da vas je sve, od prvih predstava do najvećih produkcija koje ste radili, vodilo ravno u Dubrovnik. Jest! Vodilo me. Tamo su moji profesionalni počeci i zato i jesam duboko vezan za taj grad. Davno, tek sam završio prvu godinu Akademije, Ivica (redateljica Ivica Boban, nap. a.) pozvala me dolje. Tada je to za mene bio kraj svijeta, najveća nagrada koju mi je netko

mogao ponuditi, najveći dokaz da sam na pravom profesionalnom putu. A nije prošlo dugo da sam, zahvaljujući Petru Večeku, radio “Dunda Maroja” na Lovrijencu. I to me obilježilo za cijeli život. Imao sam sreće da sam asistirao na nekim ključnim predstavama poput Juvančićeve “Ecce homo”, legendarne predstave u kojoj sam pet godina svirao bubnjeve, pa Kunčevićev “Romeo i Julija”, pa Luko Paljetak usred rata, zatim ITD-ov “Hamlet” na Lovrijencu odmah poslije rata...